

Beste,

Maai mei niet...en maai later ook nog niet zou ik zeggen, zo niet worden de insecten misleid. Velen reageren op een mooie maaltijd van stuifmeel en nectar met het afzetten van eitjes in het gras of in de omgeving... met als gevolg dat hun mooie nageslacht in de rotor gedraaid wordt.

En er is nog meer zwaar weer op komst. Inzaaien voor bijen, vlinders en andere insecten is momenteel een hype. Maar welk effect heeft het inzaaien op de wilde inheemse flora? Worden er geen genetisch vreemde soorten ingebracht? Het inzaaien zal wel moeten wil men bepaalde doelsoorten die er vroeger gestaan hebben terug hun plek geven. Maar daaraan zijn voorwaarden verbonden waar we hier niet verder op ingaan. Inzaaien kan zeker een bijdrage leveren aan het stimuleren van betrokkenheid van bewoners bij hun omgeving. Daaruit kan dan een draagvlak groeien voor meer ecologische vormen van beheer. Maar het is oppassen dat we de natuur niet naar onze hand zetten. De natuur is in essentie geen maakbaar product, natuur geeft ruimte aan het onbedoelde, natuur komt spontaan vanzelf. Denken overheden daar aan vooraleer zij normatief gaan maaien en zaaien?

Terug naar ons uitgangspunt: bloemen zorgen voor insecten. Maar hoe ging dat ooit miljoenen jaren terug toen de planten ontstonden? Planten hebben niet intentioneel 'gedacht' we gaan de insecten aantrekken met nectar en dan kunnen die en passant onze bloemen bestuiven.

Zo'n 120 miljoen jaar geleden tijdens het Krijt-tijdperk verschenen de bloeiende planten.

We kunnen ons voorstellen dat insecten toen al suikerhoudende afscheidingen zochten bij andere planten.

Die suikers ontstaan bij fotosynthese in het bladgroen. Simpel gezegd: Onder invloed van het zonlicht worden water en koolstofdioxide omgezet in glucose en zuurstof. Die suikers worden verder verwerkt tot o.a. zetmeel en cellulose en getransporteerd en verbruikt daar waar ze nodig zijn. Nu kan de plant de opname van licht en dus aanmaak van suikers wat regelen door de plaats van de bladgroenkorrels of chloroplasten die het licht absorberen te veranderen, maar te veel is te veel. De plant kan dan nog enkel het teveel aan suikers uitscheiden via klieren. Noemen we die suikers nectar. Deze kan afgescheiden worden op meerdere plaatsen; bladeren, omwindselbladeren bloemhoofdje of alle delen van de bloem. Is de afscheiding buiten de bloem een louter verlies dan is dit niet het geval voor de nectarafscheiding in de bloem. Daar ontstond een voordeel dat evolutief selecterend was zodat er na voldoende generaties nog overwegend planten overbleven met grote of kleine nectarproductie in de bloemen. Gelijktijdig pasten de insecten die suikers zochten zich aan zodat een groot deel zich nog enkel voedde met nectar uit de bloemen. Een voorbeeld van co-evolutie: veranderingen in planten veroorzaken genetische veranderingen in insecten. Dat planten er toe kwamen om overwegend nectar af te scheiden in de bloemen was het gevolg van het gunstig effect van de insecten op de bevruchting van de bloemen. Door dat er per toeval ook stuifmeel overgebracht werd naar andere bloemen hadden de planten die vooral nectar leverden in de bloemen een voordeel en werden de andere planten die dat niet deden uitgerangeerd volgens het Darwiniaans principe: survival of the fittest. Het verhaal van de bloemetjes en de bijtjes: de bijtjes worden beloond met nectar als ze wat stuifmeel meenemen naar andere bloemen is menselijke ruilhandel, maar zo werkt de natuur niet.

Ondanks het feit dat het er niet zo lyrisch aan toegaat in de natuur, laat ons toch maar genieten van de illusie die de dichter ons opdient:

*Een veld van boterbloemen, zuring en paarse klaver,
en overal, onder en boven,
het onbeschaamde
groen dat nooit zal sterven,*

Hoogstens pas deze herfst.

Juli '69. Hans Andreus

Lieve groeten,

Simon

